

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Andrzej Turlński</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu 13 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

spraw z powództw *A. W., M. F., K. P., P. M., P. P., T. K., S. L., A. M., D. K., J. M., Z. N., A. Z.*

przeciwko *S. N. sp.j. w K.*

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje *S. N. sp.j. w K.* wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

„Aktualny regulamin publikowany jest pod adresem www(...) i Sprzedawca zastrzega sobie możliwość jego zmiany bez uprzedzenia.”,

2. zasądza od *S. N. sp.j. w K.* na rzecz *A. W., M. F., K. P., P. M., P. P., T. K., S. L., A. M., D. K., J. M., Z. N., A. Z.* kwoty po 12 zł (dwanaście zł) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję oraz kwoty po 12 zł (dwanaście zł) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję zażaleniową,

3. nakazuje pobrać od *S. N. sp.j. w K.* na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 600 zł (sześćset zł) z tytułu części opłat sądowych od pozwu oraz kwotę 120 zł (sto dwadzieścia zł) z tytułu części opłat sądowych od zażalenia, od których uiszczenia powodowie byli zwolnieni z mocy prawa,

4. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

Sygn. akt XVII AmC 832/16

UZASADNIENIE

W pozwach złożonych w październiku i listopadzie 2013 r. powodowie – *A. W., M. F., K. P., P. M., P. P., T. K., S. L., A. M., D. K., J. M., Z. N., A. Z.* wnieśli o uznanie na podstawie art. 479³⁸ k.p.c. za niedozwolone postanowienia wzorca umowy stosowanego przez pozwanego *S. N. sp.j. w K.* –w brzmieniu:

„Aktualny regulamin publikowany jest pod adresem www(...) i Sprzedawca zastrzega sobie możliwość jego zmiany bez uprzedzenia.”

i orzeczenie zakazu stosowania ww. klauzuli.

Ponadto w każdej ze spraw wnieśli o zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W ocenie powodów regulamin sklepu internetowego [http://www.\(...\)/\(...\).html](http://www.(...)/(...).html) nosi charakter umowy adhezyjnej. Pozwany korzysta więc z wzorca umowy i nie jest ona negocjowana. Regulamin zawiera w pkt.I.10 postanowienie w brzmieniu:

„Aktualny regulamin publikowany jest pod adresem [www.\(...\)](http://www.(...)) i Sprzedawca zastrzega sobie możliwość jego zmiany bez uprzedzenia.”

W ocenie powodów wskazane postanowienie stosownie do treści art. 385³ k.c. jest niedozwolonym postanowieniem umownym. Rejestr Postanowień Wzorców Umowy Uznanych za Niedozwolone zawiera korespondującą klauzulę pod. poz. 5189 (wyrok Sądu z 13 maja 2013 r.) w brzmieniu zbliżonym (pozew, k. 2).

W odpowiedziach na pozwy pozwany wniósł o ich odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 479⁴³ k.p.c.

Jednocześnie wniósł o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w stawce podwójnej na podstawie § 2 ust. 2 w zw. z § 18 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kwoty 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sprawy wszczęte na skutek powyższego oznaczone zostały w repertorium XVII AmC numerami: 34575/13, 34664/13, 34665/13, 35737/13, 35738/13, 35738/13, 35921/13, 35922/13, 37117/13, 37118/13, 38074/13, 38635/13, 39070/13. Zarządzeniem z dnia 02 kwietnia 2014 r. Sąd połączył powyższe sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą XVII AmC 24575/13.

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odrzucił pozwy z powodu niedopuszczalności drogi postępowania sądowego.

Na ww. postanowienie powodowie złożyli zażalenie, które Sąd Apelacyjny w Warszawie uwzględnił i uchylił zaskarżone postanowienie. Uznał bowiem, że droga postępowania sądowego jest w niniejszej sprawie dopuszczalna.

Zarządzeniem z dnia 17 maja 2016 r. sprawie nadano nowy numer w repertorium AmC – XVII AmC 832/16.

Na rozprawie w dniu 13 stycznia 2017 r. pełnomocnik pozwanego wyjaśnił, iż pozwany po otrzymaniu pozwu wyeliminował z regulaminu zakwestionowane postanowienie. Na pytanie Przewodniczącego oświadczył, że w chwili wniesienia pozwu stosował objęte powództwem postanowienie regulaminu.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje.

W ramach prowadzonego sklepu internetowego, pozwany w obrocie z konsumentami posługuje się wzorcem umowy o nazwie „Regulamin sklepu internetowego (...)”, który zawierał zakwestionowane postanowienie o następującej treści: „Aktualny regulamin publikowany jest pod adresem [www.\(...\)](http://www.(...)) i Sprzedawca zastrzega sobie możliwość jego zmiany bez uprzedzenia.” (wzorec „Regulamin sklepu internetowego (...)”, k. 4).

Jak wynika z protokołu rozprawy w chwili wniesienia pozwów pozwany stosował objęte powództwem postanowienie regulaminu (k. 89).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanych wzajemnie twierdzeń Stron oraz dokumentów zgromadzonych w toku postępowania sądowego.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Roszczenia powodów zasługują na uwzględnienie.

Postanowienie umowne podlega w całości ocenie w aspekcie przesłanek określonych art. 385¹ k.c.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. uznanie postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania z konsumentami wymaga spełnienia łącznie kryteriów:

- nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentem, czyli zostało narzucone konsumentowi,
- ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami,
- ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta,
- nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Bezsporne jest, że pozwany stosował w obrocie z konsumentami wzorec o nazwie „Regulamin sklepu internetowego (...)”, a wobec tego postanowienie z tego wzorca umownego nie było uzgadniane indywidualnie z konsumentami.

Postanowienie umowne nie dotyczyło głównych świadczeń stron w umowie, którymi w niniejszej sprawie były:

ze strony pozwanej – realizacja złożonego za pośrednictwem strony internetowej zamówienia,

ze strony konsumenta – zapłata ceny za zakup produktu.

Przechodząc do oceny spornego postanowienia, Sąd uznaje, że zakwestionowane w pozwie postanowienie o treści: „Aktualny regulamin publikowany jest pod adresem [www.\(...\)](#) i Sprzedawca zastrzega sobie możliwość jego zmiany bez uprzedzenia.” jest niedozwolonym postanowieniem umownym w obrocie z konsumentami.

W ocenie Sądu żądanie pozwu jest zasadne, gdyż spełnia przesłanki klauzuli abuzywnej w myśl art. 385³ pkt 10 k.c. zgodnie z którym w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie.

Klauzula, która uprawnia kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie, nie musiała być umieszczana w katalogu klauzul niedozwolonych znajdującym się w art. 385³ pkt 10 k.c., bowiem zakaz jej stosowania dałby się wyinterpretować z obowiązujących przepisów prawa polskiego. Na mocy bowiem art. 353 k.c. nie można stosować zapisów, które sprzeciwiają się naturze stosunku prawnego, czyli uprawnieniu kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w umowie, w dowolnym czasie, bez wcześniejszego uprzedzenia o tym konsumenta. Konsument nie posiada możliwości zaakceptowania bądź odmowy akceptacji dokonanych zmian w treści Regulaminu.

Analizowany zapis wzorca umowy może wywoływać po stronie konsumenta mylne wyobrażenie, co do przysługujących mu praw. Tego typu wątpliwości mogą pojawić się np. w sytuacji, gdy konsument złoży zamówienie, zaś w międzyczasie obowiązujący regulamin zostanie przez przedsiębiorcę zmieniony. Brak jednoznacznego wskazania, który regulamin ma zastosowanie godzi w interesy konsumenta. Konsument niejednokrotnie nie ma możliwości wcześniejszego zapoznania się z nową treścią regulaminu, czy też jej zaakceptowania. Ponadto dokonywanie zmian bez przyczyny rodzi niepewność po stronie konsumenta co do warunków dokonywanych usług. Przykładowo: często okolicznością decydującą dla konsumenta dla podjęcia decyzji o zakupie jest czas realizacji dostawy. Jeśli po złożeniu zamówienia sklep internetowy zmienia regulamin i ze znanych sobie powodów zmienia czas realizacji dostaw, to stawia

konsumenta w pozycji petenta, zaskakiwanego, nieposzanowanego, narażonego na koszty (telefony), domagającego się zwrotu płatności, albo proszącego o szybszą realizację zamówienia.

Tym samym przedmiotowe postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumentów, jako słabszej strony umowy. Prowadzi to w konsekwencji do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco niekorzystny dla konsumenta. W szczególności poprzez niedoinformowanie konsumenta, czy też wprowadzenie go w błąd odnośnie zakresu przysługujących mu praw oraz możliwości dochodzenia przez niego ewentualnych roszczeń wynikających z zawartej umowy.

Bezspornie omawiany wzorec jest również sprzeczny z dobrymi obyczajami. Dobre obyczaje wyrażają się pozaprawnymi normami postępowania, którymi powinny kierować się kontrahenci. Ich treści nie da się określić wiążąco w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Istotą działalności gospodarczej jest zabieganie o korzyści ekonomiczne, ale nie można wykorzystywać do tego usprawiedliwioną okolicznościami łatwowierność odbiorcy oraz nieumiejętność kojarzenia i wnioskowania prawnego na podstawie tekstu wzorca.

Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż przedmiotowe postanowienie stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385³ pkt 10 k.c. oraz zakazał jej wykorzystywania w obrocie z konsumentami - art. 479⁴² k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania zostało wydane przez Sąd w oparciu o przepis art. 102 k.p.c., zgodnie z którym, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten znajduje w szczególności zastosowanie gdy mamy do czynienia z niesumiennym lub niełojalnym działaniem strony lub jej pełnomocnika.

W ocenie Sądu, mając na względzie rozszerzoną prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postawienia wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴³ k.p.c.), w analizowanym przypadku zbędnym było wytaczanie kilku identycznych powództw przez wszystkich powodów, skoro wskazana rozszerzona prawomocność powoduje skutek dla wszystkich podmiotów, które zawarłyby z pozwanym przedsiębiorcą umowę w oparciu o tożsamy wzorec umowy. Profesjonalny pełnomocnik, reprezentujący

w tym przypadku wszystkich powodów, powinien był wyjaśnić im przedmiotową kwestię i nie powinien on narażać swych mandantów na prowadzenie zbędnych czynności procesowych, skoro zamierzony skutek osiągnęliby bez konieczności wytaczania powództwa przez nich wszystkich – skutkiem istnienia prawomocności rozszerzonej wyroków uwzględniających powództwo, każda kolejna strona powodowa uzyskałaby zaspokojenie swych roszczeń bez potrzeby wytaczania powództwa. Znamienne jest przy tym, że ci sami powodowie wytaczają tysiące pozwów w różnych kombinacjach personalnych przeciwko tożsamym przedsiębiorcom, co znane jest Sądowi z urzędu. Zdaniem Sądu, w tych okolicznościach uzasadnione jest także twierdzenie, że powodowie posiadali wzajemną wiedzę o wytaczaniu takich samych powództw przeciwko określonym podmiotom, co już wytoczone przez innych z nich. Wiedzieli zatem też, że wytoczenie przez nich powództw nie jest niezbędne dla uzyskania skutku w postaci niewiązania ich przez postanowienia wzorców, co do których inne osoby uzyskały orzeczenie ustalające abuzywność klauzuli stosowanej przez tego samego przedsiębiorcę. Wiedzę tę musieli posiadać także z tej przyczyny, że korzystali jednak z fachowej, profesjonalnej obsługi prawnej, gdyż w sprawach byli reprezentowali przez pełnomocnika, a fakt, że był to ten sam pełnomocnik tylko potwierdza istnienie ich wzajemnej wiedzy o pozwach innych osób w tej samej sprawie.

Warto także podkreślić, że nakład pracy pełnomocnika reprezentującego wszystkich powodów w połączonych sprawach nie był zwiększony z tego powodu, że reprezentował on kilku powodów, gdyż pozwy we wszystkich połączonych sprawach były identyczne, a różniła je jedynie osoba powoda. Kolejne pozwy stanowiły więc wyłącznie powielenie stworzonego dla jednego powoda wzorca pozwu, przy czym pozew ten także wskazywał na minimalny

jedynie nakład pracy pełnomocnika, gdyż argumentacja dotycząca abuzywności postanowienia ograniczała się do wskazania, że w rejestrze klauzul abuzywnych jest wpisane postanowienie w brzmieniu zbliżonym.

O nikłym nakładzie pracy pełnomocnika powodów świadczy również i to, że nie stawiał się rozprawie.

Zdaniem Sądu powyższa okoliczność kwalifikuje się więc jako szczególnie uzasadniony przypadek, który uzasadnia wyłączenie normy ogólnej art. 98 k.p.c. i nieobciążanie strony pozwanej - przegrywającej proces w całości, wszystkimi kosztami jakie ponieśli powodowie, z tej też racji, że koszty stanowiące wielokrotność wynagrodzenia tego samego pełnomocnika nie były niezbędne do celowego dochodzenia praw przez wszystkich powodów.

Warto w tym miejscu przytoczyć stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który między innymi w postanowieniu z 5 grudnia 2012 w sprawie VI ACz 2223/12 dopuścił możliwość zastosowania art. 102 k.p.c. w połączonych sprawach dotyczących klauzul abuzywnych i zasądzenia na rzecz powodów tylko części kosztów zastępstwa procesowego, odpowiadającej nakładowi pracy pełnomocnika w jednej sprawie, w sytuacji wytaczania kilku podobny tylko spraw (podobnie ten sam Sąd w sprawach VI ACz 1715/12, VI ACz 826/12, VI ACz 939/13 i VI ACz 2303/12 dotyczących klauzul abuzywnych wskazał na możliwość zastosowania reguły art. 102 k.p.c. do kosztów zastępstwa procesowego).

Zważywszy więc, że niniejsze połączone sprawy są nie tylko podobne ale wręcz identyczne wydaje się, że wielokrotność kosztów zastępstwa procesowego, za każdą ze spraw nie mieści się w pojęciu kosztów niezbędnych do dochodzenia praw przed sądem, a już na pewno, na co wskazano wyżej, nie mieści się w pojęciu kosztów celowych do dochodzenia praw (art. 98 k.p.c.), skoro wytaczanie powództw przez kolejnych powodów nie było celowe do osiągnięcia pożądanego przez nich skutku.

Za nieobciążaniem strony pozwanej wielokrotnością kosztów zastępstwa procesowego przemawia także fakt, że w okolicznościach niniejszej sprawy zachowanie powodów i ich pełnomocnika trudno uznać za ukierunkowane na realizację intencji ustawodawcy, który jako priorytet wskazał interes konsumentów, ale należy je uznać za działania zmierzające do uzyskania określonych korzyści majątkowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że zachodzą w sprawie szczególne okoliczności, które dają podstawę do odstąpienia od ogólnej reguły rozliczania kosztów postępowania stosownie do jego wyniku, a w konsekwencji zasadnym było nieobciążanie strony pozwanej wielokrotnością kosztów zastępstwa procesowego odpowiadającą liczbie wytoczonych przez powodów powództw i zasądzenie tych kosztów w wysokości, którą przyznałby Sąd, gdyby wytoczono tylko jeden pozew.

W tych okolicznościach, uznając stronę pozwaną za przegrywającą sprawę, Sąd Okręgowy stwierdził, że słusznym będzie zasądzenie od tej strony na rzecz wszystkich powodów wynagrodzenia radcy prawnego w łącznej kwocie 288 zł, na które składa się kwota: 144 zł za postępowanie przed Sądem Okręgowym w Warszawie określona na podstawie § 14 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.poz. 1804) oraz kwota 144 zł za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie określona na podstawie § 12 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 oraz z 2015 r. poz. 617 i 1078) w związku z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. Wskazane przepisy znalazły zastosowanie z uwagi na stosowanie, w myśl § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r., poprzednio obowiązującej regulacji tj. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r., jedynie do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, co w sprawie niniejszej oznacza, że dotychczasowe przepisy miały zastosowanie w postępowaniu zażaleniowym, które rozpoczęło się w dniu 30 kwietnia 2014 r. (K 41) złożeniem przez pełnomocnika powodów zażalenia na postanowienie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odrzucające wszystkie pozwy w połączonych sprawach.

Częścią opłat sądowych od pozwów w wysokości 600 zł oraz opłatą sądową od jednego, wspólnego zażalenia w wysokości 120 zł, od wniesienia których powodowie byli zwolnieni z mocy prawa, Sąd postanowił obciążyć pozwanego na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 oraz art. 113 ust. 4 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 j.t. ze zm.), stosując do opłat sądowych od pozwów tożsamą regułę co wyżej, na zasadzie art. 102 k.p.c. nie obciążając pozwanego wielokrotnością kwoty 600 zł wynikającą z liczby wniesionych pozwów.

Publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzono na podstawie art.479⁴⁴ k.p.c., obciążając kosztami z tego tytułu pozwanego, stosownie do wyniku sporu.